

Kulturno povijesni spomenici Vukovara

Tekst koji je ispred tebe podijeljen je u dijelove. Pažljivo pročitaj svaki dio. Nakon svakog dijela riješi zadatke (dopuni rečenice ili odgovori na pitanja).

1. Kulturno povijesni spomenici Vukovara

Naša domovina ima velik broj kulturno-povijesnih spomenika. Grad Vukovar svoje početke kao naselje bilježi jako davno, još u mlađem kamenom dobu. Od tada pa sve do današnjih dana na području Vukovara ostali su tragovi kulture i povijesti u obliku crkava, spomenika, muzeja i galerija, a značajno mjesto zauzimaju iskopine pronađene na području grada. Najpoznatije arheološko nalazište u blizini Vukovara je Vučedol. Tamo je pronađena iskopina vučedolska golubica, simbol grada Vukovara. Najpoznatija crkva na području grada Vukovara je franjevački samostan i crkva svetog Filipa i Jakova. Zanimljivo je kako je ova crkva dugačka 58 metara i treća je najdulja crkva u Hrvatskoj (nakon zagrebačke i đakovačke katedrale). Osim ove crkve Vukovar je poznat po vodotornju, u Vukovaru se nalazi dvorac Eltz, a na spomenutom nalazištu u Vučedolu smješten je suvremeni Muzej vučedolske kulture. U Domovinskom ratu Vukovar je pretrpio teška razaranja. Većina kulturno-povijesnih spomenika je oštećena pa su nakon rata obnovljeni. Ratna razaranja su ostavila nove tragove na ovom gradu. Iz tog razdoblja potječu spomen obilježja kao što je *Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, Mjesto sjećanja – Vukovarska bolnica i Spomen dom i masovna grobnica Ovčara*.

- Iz kojeg razdoblja nailazimo na prve početke Vukovara kao naselja?

- Napiši što si naučila/naučio o najpoznatijoj crkvi u Vukovaru.

- Imenuj kulturno-povijesne znamenitosti Vukovara koje su nastale prije Domovinskog rata.

- Imenuj spomen obilježja Vukovara koji potječu iz Domovinskog rata.

2. Vodotoranj

Vukovarski vodotoranj izgrađen je 1968. godine, kao zamjena za dotadašnji vodotoranj u središtu grada (pokraj Hotela Dunav, na današnjem Trgu Republike Hrvatske). Visok je 50 metara, a izgrađen je u tzv. "Najpar-bašći", na ulazu u vukovarsko gradsko naselje Mitnicu. U to vrijeme, s kapacitetom rezervoara od 2200 kubnih metara, bio je među najvećim građevinama te vrste u Europi. Na vrhu vodotornja bio je restoran-vidikovac, *Vodotoranj*, iz kojega se vidio Vukovar, Dunav i okolica. Restoran je zatvoren 1970. godine.

Za vrijeme Domovinskog rata, 1991. godine, tijekom bitke za Vukovar vodotoranj je teško oštećen. Bio je pogođen s više od 600 neprijateljskih projektila i postao je simbol stradanja i otpora toga grada. Tijekom opsade grada, tada 23-godišnji, Ivica Ivanika s Mitnice prvi je stavio te je uvijek iznova, pod granatama, na vodotoranj dizao hrvatsku zastavu. Padom Vukovara 18. studenog 1991. godine hrvatska zastava više se nije vijorila na vodotornju. Danas se vodotoranj obnavlja, a prema riječima gradonačelnika Vukovara, Ivana Penave, radovi bi trebali biti gotovi 2019. godine kada bi vukovarski vodotoranj, simbol hrvatskog zajedništva, mogao otvoriti svoja vrata za posjetitelje.

- Koje je godine i u kojem dijelu grada Vukovara sagrađen vodotoranj?

- Što se nalazilo na vrhu vodotornja sve do 1970.godine?

- Zašto je vodotoranj postao simbol stradanja u Domovinskom ratu?

- U kakvom je stanju vodotoranj danas i kakvi su planovi s vodotornjem u budućnosti?

3. Muzej vučedolske kulture

Muzej vučedolske kulture smješten je uz samo arheološko nalazište na lokalitetu Vučedol nedaleko od Vukovara (5 km), na kojem arheolozi još od 1897. istražuju kulturu skupina indoeuropskih naroda koje su taj lokalitet naseljavale u razdoblju između 3500. i 2500. godine prije Krista. Vučedol je jedan od najznačajnijih arheoloških lokaliteta u Europi. Suvremeni muzej obuhvaća oko 1200 kvadratnih metara muzejskog prostora u 19 prostorija u kojima su prikazani brojni arheološki nalazi. U njemu se nalazi i prikaz rekonstrukcije vučedolske kulture kojoj se pripisuje začetak kultura današnjih europskih naroda.

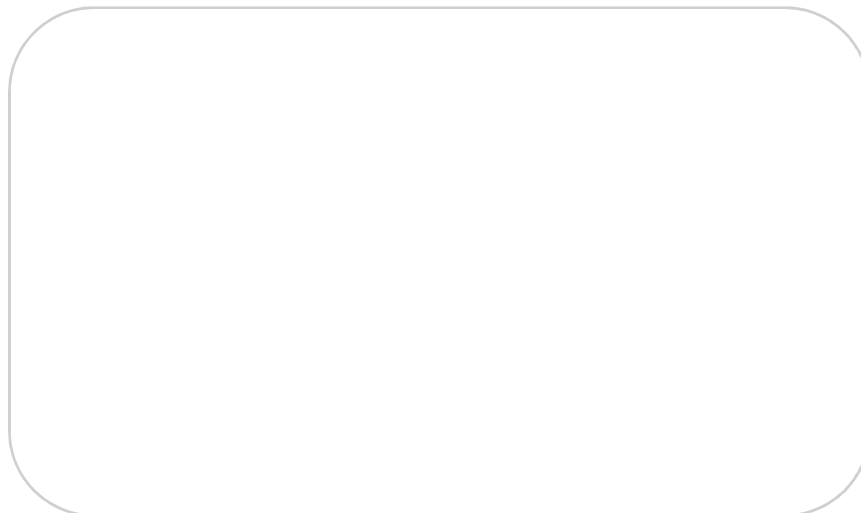
Vučedolska golubica je najpoznatija keramička posuda s arheoloških iskopina na Vučedolu. Modelirana u obliku golubice, postala je jedan od najprepoznatljivijih simbola grada Vukovara. Imala je kulturnu namjenu kao kadionica. Tamne je boje, ukrašena bijelim ukrasima (mašnice, ogrlica, niz valovitih i cik-cak crta na krilima) u urezanom ukrasu i ornamentu nastalom žigosanim ubadanjem. Iako je prozvana golubica, arheolozi smatraju da se zapravo radi o ptici jarebici. Nastala je između 2800. i 2400. g. pr. Kr., a nađena je 1938. godine. Trenutačno se nalazi u Arheološkom muzeju u Zagrebu. Nekada je služila kao kadionica, a danas služi kao povijesni materijalni izvor.

➤ Gdje je smješten Muzej vučedolske kulture?

➤ Koja je najpoznatija iskopina s nalazišta Vučedol?

➤ Opiši vučedolsku golubicu.

➤ U prazan prostor skiciraj vučedolsku golubicu. Pomoć potraži na internetu.

4. Dvorac Eltz

Dvorac Eltz je barokni dvorac smješten na obali Dunava u gradu Vukovaru. Dvorac je jedno od najznačajnijih djela barokno-klasicističke arhitekture kontinentalne Hrvatske. Od 1968. u dvorcu je smješten Gradski muzej Vukovar. Dvorac nosi ime plemićke obitelji Eltz jer je Filip Karlo Eltz pripadnik njemačke plemićke obitelji 1736. godine kupio ogroman posjed s 35 naseljenih mjesta na kojemu je planirao sagraditi dvorac. Gradnja dvorca počela je 1749. U godinama koje su slijedile dvorac je više puta dograđivan, a konačan izgled dvorac je dobio početkom 20. stoljeća. Tijekom Domovinskog rata, 25. kolovoza 1991., dvorac Eltz postao je prva građevina u Vukovaru bombardirana iz zraka. Do konca rata dvorac je najvećim dijelom posve razoren, a građevine u sklopu dvorca srušene su do temelja. Vlada Republike Hrvatske i Razvojna banka Vijeća Europe financirali su obnovu dvorca koja je započela 2008. i trajala do listopada 2011.

➤ Gdje se nalazi dvorac Eltz?

➤ Iz kojeg razdoblja potječe ova građevina?

➤ Opiši što se dogodilo dvorcu tijekom Domovinskog rata?

➤ Što se od 1968.godine pa i danas nalazi u dvorcu Eltz?

5. Tragovi Domovinskog rata

Domovinski rat koji je u našoj domovini trajao od 1991. do 1995. godine ostavio je velik trag u čitavoj Republici Hrvatskoj, a posebno u gradu Vukovaru. To je bio obrambeno-osloboditeljski rat za neovisnost i cjelovitost hrvatske države. Grad Vukovar pretrpio je velika materijalna razaranja: uništene su kuće, zgrade, spomenici kulture, bolnica. Više od materijalnih razaranja Vukovar je za Hrvatsku podnio ljudsku žrtvu. U spomen na tu žrtvu danas u gradu Vukovaru postoje brojna spomen obilježja od kojih su najpoznatiji *Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata*, *Mjesto sjećanja – Vukovarska bolnica* te *Spomen dom i masovna grobnica Ovčara*.

Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata u Vukovaru najveća je masovna grobnica u Hrvatskoj. Nalazi se na istočnom prilazu Vukovaru. Na tom je mjestu postavljeno 938 bijelih križeva. U središnjem dijelu groblja postavljen je spomenik visok četiri metra, a u sredini je "zračni" križ i vječni plamen.

Spomen dom Ovčara je spomen dom otvoren 2006. godine u jednom od hangara na Ovčari u kojem je počinjen najveći ratni zločin Domovinskog rata. Na Ovčari su se nalazili hangari koji su bili u sklopu farme koja je pripadala poljoprivredno industrijskome kombinatu VUPIK-u. Hangar je danas pretvoren u memorijalni centar. U sredini se nalazi spirala koja simbolizira zatvoreni krug zla. U pod su ugrađene čahure koje simboliziraju zločin, dok se na stropu mogu vidjeti žarulje u obliku zvijezda, njih 261. Na zidovima su obješene fotografije ubijenih i nestalih, a izložene su i njihove pronađene osobne stvari.

- Objasni što znači da je grad Vukovar podnio veliku materijalnu i ljudsku žrtvu ?

- Imenuj najpoznatija spomen obilježja nastala nakon Domovinskog rata u Vukovaru.

- Gdje se dogodio najveći ratni zločin u Domovinskom ratu?
